

1913

ნაბავშვო

საბავშვო
მუზეუმი

მედიკი წამოგანთავთვის:

მ ა რ ტ ი

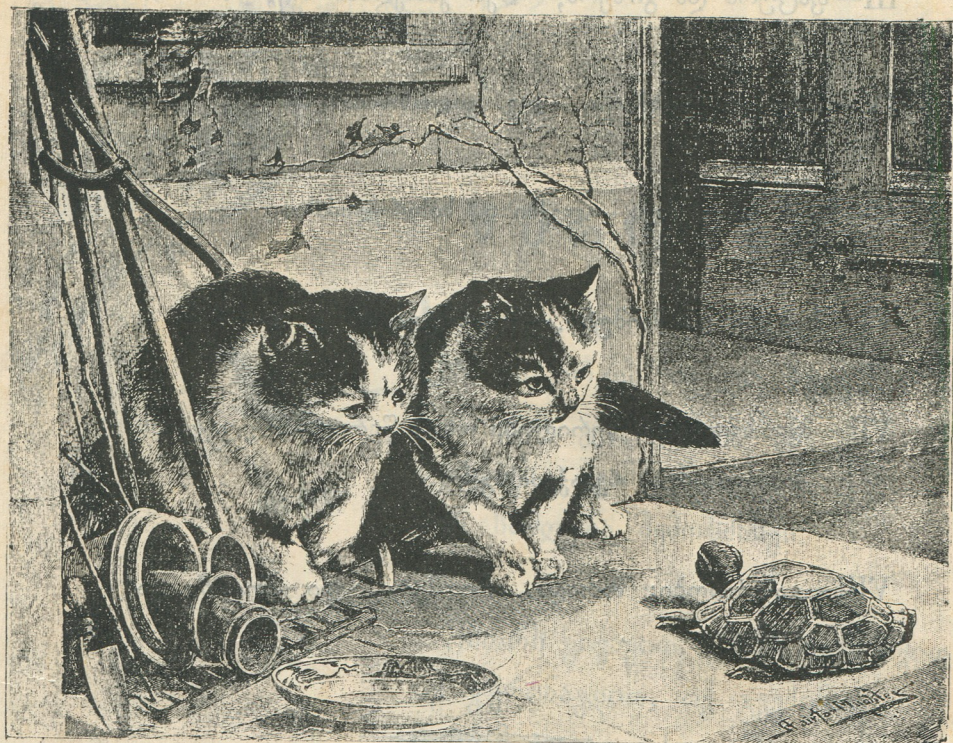
№ 6

მედიკალი

წელიწადი მე-IX.

№ 6.

მაგთი, 1913 წ.

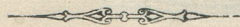

ნეტავი რა მხეცაა?

შ ი ნ ა ა რ ს ი:

I—ნეტავი რა მხეცია?—სურათი	1
II—წეროები, — ლექსი ა. შანშიაშვილისა	3
III—ფაცურა და გიშერა, — ლექსი ქიჩხელისა	4
IV—შალიკოს სიზმარი, — ლექსი კიკელისა	9
V—ზარს ჩამოჰკრეს, — ლექსი ი. სიხარულიძისა	15
VI — მექუდე და მაიმუნი, — ((ფრანგულით) გ. ჯა — რისა	18
VII—მკითხველების წერილები: — ა) წერილი რედაქციის მიმართ. — ბ) რედაქციისგან	20
VIII—გასართობი: შარადა, არითმეტიკული ამოცანა და რეზუსი.	23

შ ე რ ო ე ზ ი.

ბ რ დაჭკარგეს ძეული ბუდე,
წეროებმა კვლავ მონახეს;
შეაკეთეს, შეამშენეს,
თან სიმღერა შემოსძახეს:

„შორს ვიუავით, ცხრა მთას იქით,
იქ ჟურინავდით, იქ გვეძინა;
მაგრამ გული აქეთ რბოდა,
მოგვენატრა ჩვენი ბინა.

აი, აქ ვართ, ნაცნობ ადგილს,
გუშუერთ ცაზე მზეს და მთვარეს;
აღტაცებით ჩაუუქროლებთ
ხან ჭაღას და ხან მდინარეს!

ა. შანშიაშვილი.

ფაცურა და გიშერა.

აღსასას ძაღლები — ფაცურა და გიშერა — განთქმულებია მთელ სოფელში!.. მათ იცნობენ არა მარტო ძეშობლები, არა მარტო სოფლის ძაღლები და შანაური პირუტყვები, არამედ ტუეშიც-კი იციან მკლებმა და ტურებმა მათი ამაზი! — მკლებმა და ტურებმა იციან, რომ გიშერას იერიშებს ვერაფერს გაუძლავდება, რომ გიშერას კლანჭთა და კბილთა მკლევრობის შეძლება საშინელია და მომაკვდინებელი! ისიც-კი იციან ამ მხეცებმა, რომ ფაცურას ვერაფერს გასწვრებს და მის სძენას ვერაფერს მოატუეებს, — რომ თვით ძელიას სერსე-ბიც-კი მოგონილია ფაცურას სერსებთან და ქვეყნად ვერცერთი სერსიც-კი ვერ გასჭრის მის წინააღმდეგ.

ამიტომ ძაღსასამ ერთი კვირითაც რომ მიატოვოს სახლ-კარი და სამუშაოდ წავიდეს, ნურავინ იფიქრებს, რომ აქაო და სახლში არავინ არისო, ზიანს რასმე დავმართებ უკაცურ კარმიდამოსო. — ცუდი განსზრახვით ვერაფერს მიეკარება ძაღსასას ესო — პირუტყვი იქნება იგი, მხეცი, თუ ავი კაცი.

ფაცურა და გიშერა ერთმანეთის დამატება... — პირდაპირი და გულადი გიშერა! — მარდია და ეშმაკი ფაცურა! — ორივე ლამაზია, მაგრამ თვითეულს თავისებური სილამაზე აქვს. ფაცურა მადალი და თხელი ტანის ძაღლია... ისარვიით თლი-

ლი, იგი მთის შველს მოგვარებს. მოგვრა სახე მუდამ უღიმის. თვალები მოალერსე აქვს, თუძცა ზატარა და ცბიერი გიშერა-კი ჩასკვნილი ძაღლია. მას დიდი თავი აქვს, მსხვილი და მოკლე კისერი. მთელ ტანს გრძელი, აბრეშუმივით წმინდა და კრიალა შავი თმა უძოსავს. მის ფართო თვალებში გულის-მომნადირებელი ნდობა კრთის. — ჭეშმარიტად, ტუეილად-კი არ შენატრიან მეზობლები ძაღსაზას, სოფლის ძაღლები-კი გიშერასა და ფაცურას. ჭეშმარიტად!

სოლო ბევრმა არ იცის ერთი გარემოება, უბრალო შინაური გარემოება, რასაც ერთგვარი უთანხმოება ძეაქვს ფაცურასა და გიშერას შეწუბილ ცხოვრებაში. ეს გარემოება მით უფრო სამწუხაროა, რომ ის არ შეეფერება ძაღსაზას ძაღლების ღირსებას!.. მეზობელი ძაღლები, ან ძელები და ტურები, როდი დაიჯერებენ ამას, კიდევ რომ გაიგონონ!! საქმე ისაა, რომ ფაცურა ხან-და-ხან თავის ეშმაკურ ოინებს გიშერას წინააღმდეგაც ხმარობს და ამით გულ-ნაკლულ ჭეოფს თავის ძმა-ძეგობარს. რა თქმა უნდა ეს ხდება შინაურ, ოჯახურ ცხოვრებაში, დაფარულად, მაგრამ... თუძცა სულ უბრალო საქმეა.

დასასვენებელ ბინად გიშერასა და ფაცურას მიჩენილი აქვთ სულის აივანი. ალბად ძაღსაზამ ეს ადგილი მიუჩინა დასაძინებლად თავის ერთგულ ძაღლებს, იმიტომ რომ ეს სულა ძაღალ ადგილზე დგას და მთელ ყსოს დაჭეურებს... ზატარა აივანის ერთ კუთხეში ძაღლებს დაფენილი აქვთ თივა, მაგრამ საუბედუროდ იმდენად ცოტა, რომ ორივენი ერთად ზედ ვერ ეტევიან. ერთი მათგანი იძულებული ხდება შიშველ ფიცარზე დაწევს, რაც უხერხულია და არა-სასიამოვნო, — განსაკუთრებით ცივს ღამეში. ამ გარემოების წყალობით უფრო დატანჯული იყო ფაცურა, რადგანაც გიშერა, როგორც ღო-

ნიერი, ეოველთვის თივის შუა გულს დაიჭერდა სოღმე. ბევრი ითმინა საწვალმა ფაცურამ,—სწუხდა, რომ მეგობარი ამ შემთხვევაში სულაც არ აქცევდა მას ეურადღებას და თავის ღონეს სმარობდა მის დასახარებად!.. არც ის უნდოდა ფაცურას, რომ ეწუენინებინა გიმერასათვის, რადგანაც საქმე ზირად კეთილდღეობას შეეხებოდა... მაგრამ გიმერა ფაცურას მდგომარეობაში არ შედიოდა, გულ-გრილად ისმენდა მეგობრის წმაწურსა და ჩუქს ჩივილს. ამან კი შეაფიქრა ფაცურა. იმან მოთმინება დაჰყარა

„მართლაც, რასა გავს ეს? ღონიერი რომ არის, იმიტომ თავს ხომ არ დაფახავდნენებო!“ გაიფიქრა მან და გადასწევითა გულში თავის უფლებების დაცვა.

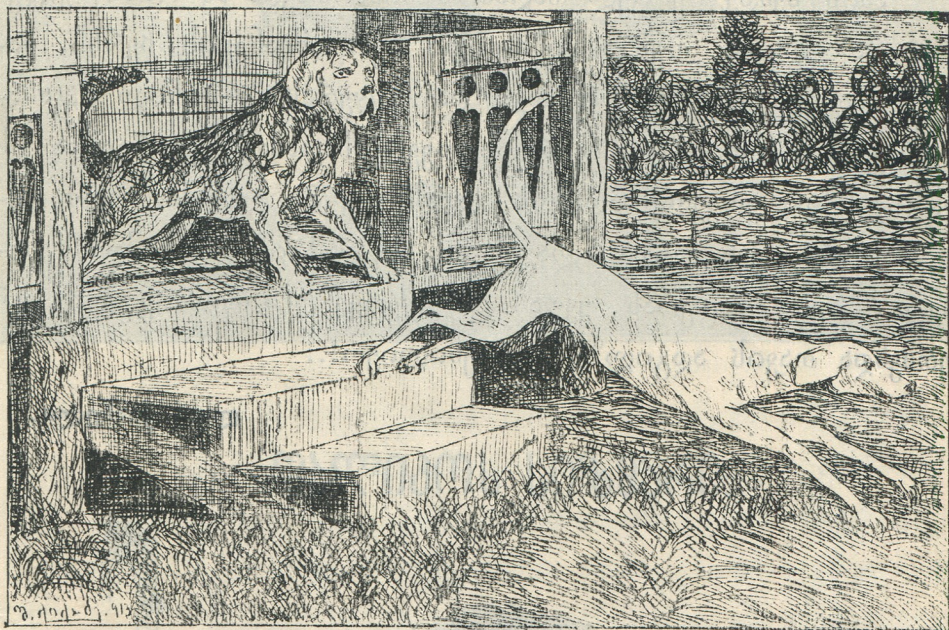
ფაცურამ თავის სერსებს მიმართა.

ერთ საღამოს, როცა სოფელმა დაიძინა და მიწენარდა ეოველი, ფაცურამ და გიმერამ ჩვეულებრივად რამდენიმეჯერ შემოურბინეს ეზოს, დასენეს ღობეს კუთხეები, მტერს ხომ სადმე სუნი არ დაუერიო, აქ შეუეფეს, იქ შეუტის—ამცნეს ქვეყანას თავიანთი ფხიხლობა და შემდეგ დასასვენებლად ხულისკენ წამოვიდნენ. დაწოლის დროს გიმერამ ისე მოიკალათა თავი, რომ ფაცურა კვლავ ჩამოგდებული დარჩა. ერთხანს იფსაკუნა ფაცურამ, იქნება რამე გავაწუო, მაგრამ გიმერა კლდესაკით შეურეველი იყო. მაშინ ფაცურა დაჩუქდა,—სული განაბა, თითქო მიღს მისცა თავიო... გიმერამაც ჩაჰხვრინა.

უცებ გამოიღვიძა ფაცურამ და ეურები სცქეპტა. მავი და მის ბნელ სივრცეს გააეოლა თვალები. მოუთმენლობა დაეტყო. ერთიც შეუღრინა და დაიეფა. გიმერამაც გამოიღვიძა და თავი ასწია. მაშინ ფაცურამ გადახედა ერთი მეგობარს, თითქო მომეშველეო,—უთხრა და სწრაფად გადაეშვა აივნიდან

ეფეთი და ღრენი. ის გაქანა ბრახ-მორეული ეფეთი ღობეს ალაგესკენ. *) გიშერა, რასაკვირველია, გაჭედა ამხანაგს.

„რადგან ამხანაგი!“ გაიფიქრა მან, რადგანაც ეოველთვის ფაცურა ტუობილობდა ჰირველად მტრის მოახლოებას... როცა გიშერა თავის ხარ-დამცემ ბოხი ეფეთი და ღრენი

მიიჭრა ალაგესთან, სადაც მისი მეგობარი უკვე ომში იყო ჩაბმული, ფაცურამ უცებ შესწევითა ეფუა, სწრაფად მობრუნდა და გამოიქცა სულისკენ. გიშერას ეს გაუკვირდა; მიიხედ-მოიხედა: ვერაფერი ნახა. მობრუნდა და ნაწეხი წამოვიდა დასაწოლ ადგილისკენ.

როცა ავიდა სულის აივანზე, ნახა, რომ ფაცურა დაწოლილიყო თივაზე და სული გაენახა. ერთი შედრინა გიშერამ, ჩაუარ-ჩამოუარა დაკავებულ ადგილს, მაგრამ ფაცურამ უურიც არ ათხოვა... ჩხუბი-კი, ძაღლის ჰირდაჰირ მოხმარა, გიშერამაც

*) გადასასვლელი ადგილი.

ვერ გაბედა... იშულებული იყო დაეთმო ადგილი და თითონ
ფიცარზე დაწოლილიყო...

ამის შემდეგ უოველ საღამოს მიმართავდა ამ ოინს ფაცურა, და გიშერა, თუძცა მიმხვდარი იყო ამხანაგის ხერხს, მაგრამ მაინც თავს ვერ იჭერდა და ფაცურას მოგონილ „კასა-ჭირზე“ კარბოდა!.. ამნაირად უოველ საღამოს ჰკარგავდა ის ადგილს და უოველ საღამოს გადასწევებდა გულში, რომ ფაცურას არ გაჰყოლოდა ალაგესკენ, მაგრამ ისეთი დამარწმუნებელი იყო ფაცურას ეეფა და „შეტევა“, რომ გული ვერ უთმენდა თავის ადგილზე დარჩენილიყო!..

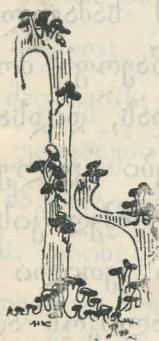
ლეო ქიაჩელი.

LT

შალიკოს სიზმარი.

ვალ პესრულდება ხუთი წელიწადი, რაც შალიკო ეწვია სტუმრად წუთი სოფელს. ეს სწორედ შესანიშნავი ამბავი შეატობინა დედიკომ. სვალინდელი დღიდან შალიკო ჰატარა როდიდა: მას გრძელ-ტოტებიან და ნამდვილ ჯიბეებიან შარვალს ჩაცმევინ — ისეთს-კი არა, როგორც აქამდის აცმევდნენ: ჯიბეების მაგიერ გვერდებზე გაჭრილები რომ ჰქონდა; საბავშვო ბაღშიაც მიაბარებენ. ამას-კი შალიკო ელის, როგორც ცის მანანას, აღტაცებით, თაუდავიწეებით, რომელმაც იქამდე მიიუვანა, რომ დაავიწუა სრდილობა და თითქმის ხუთჯერ მაინც მიუთითა სეირნობის დროს უმაწვილ-კაცთა გრძელ-

ტოტინ შარვლებს და ეაქაოსავით გააწითლა თავისი თაუომწონე დედიკო, კოწია გრძელ-შარვლიანი ახალგა-სრდებიც, რომლებიც შეკრთნენ, დაბნეულად დაუწევს სინ-ჯვა შარვლებს და მხოლოდ მაშინ ამოისუნთქეს თავისუფ-ლად და გადიყარეს სახის სიწითლე, როდესაც დარწმუნდნენ, რომ შარვლები განსაცდელს გარეშეა. შალიკო მაინც არ იმ-ლის თავისას და დედა-კი იძულებულია ჰატარა ცელქის აღ-ტაცებას ფრთები შეაკვეცოს და სასლში წაიყვანოს.

სადამოს რვა საათია. შალიკო უთქმელად იხდის ტანსა-ცმელს და წეება ლოგინში დასაძინებლად; იგი ანგარიშობს რაც ძალე დავიძინებ მით უფრო ძალე მოკესწრობი ხვალინ-დელ ბედნიერებასაო. და რომ საბავშვო ბაღში ყოფნა ბედნიე-რებაა, ეს შალიკოსათვის ეჭვს გარეშეა: კარგად ახსოვს შარ-შან ბიძია დათას ბაღში ნანახი რამდენიმე ჰაწია ვაშლის და მსხლის ხე; კარგად ახსოვს მას ბიძიას ნათქვამიც: ეს ხეები არ გაიხდებო, — „საბავშვოაო.“ მართლაც, იმ სამაგელ და ძუნწ ხეებს როდი გვანან, რომლებიც თავის ნაყოფს შორს, მაღლა ინახავენ; არა, ესენი მხად არიან ეველას, დიდსა და ჰატარას, გაუწოდონ თავისი მშვენიერი ტოტები კეკელუცად მორთული მკრთალი და ნაზი ვაშლებით და გრძელ-კისერა მოუვანილი მსხლებითა; და აი სწორედ ამგვარი კეთილი ხე-ებით იქნება მოლად სავსე საბავშვო ბაღი. შალიკოს აღარ ახსოვს არც თავისი ვასიკო, რომელიც შარშან ჩამოუყვანეს სოფლიდან, არც კრუტუნა ციცა, ნაცრისფერ ხავერდის ქათიბაში გამოწეობილი, არც ციცას მოსისხლე მტერი — შავ-გვრემანი, შახი გიშერა. დაიძინებდა განა შალვა ისე, რომ არ ეთავაზებინა ვასიკოსათვის რამდენიმე წიხლი ფეხსაცმელის განდის დროს, ან არ წაეკიდებინა თაუქარიანი ციცა დარბაი-სელ გიშერასთან!

II

ტკბილმა ოცნებამ მომავალ ბედნიერებაზე ძალე მოჰგვარა შალიკოს ძილი; მაგრამ ვაი ამ ძილს! გულგასასხეთქი სიზმარი ეჩვენა: აი თითქმის ცხრა საათია, მაგრამ შალიკოს აზრადაც არ მოსდის დაძინება. ან რა დროს ძილია, როცა მის ამხანაგებს არა სძინავთ! ჯერ მეგობრულად უსომავს-გიშერას ეურებს სახესე. ვნახოთ, ბევრი დააკლდება თუ არა ცხვირის ბოლომდეო, თან-და-თან უფრო-და-უფრო უფშვნეცს, ბოლოს ივიწიებს მეგობრობას, სრულებით და ვაის აევირებს გულ-უბრევილო ამხანაგს. გაბუტული გიშერა კვნესით შორდება თავის ცელქ მეგობარს და ფიქრობს, როგორ გადაუხადოს სამაგიერო მოღალატეს.

ახლა შალიკო მოინძობს თავის მეორე მეგობარს, მხიარულ და თავქარიან ციცას; ჯერ უკრებს კუდს; ციცა ტრიალებს ბზრიალასავით და სცდილობს დაიჭიროს თავისივე კუდის ბოლო; მაგრამ ამაოა მისი ცდა. ეს არ აკმაყოფილებს შალიკოს; ეთაკილება, რომ ციცა მასზე უძვროსია, მაგრამ უღვაწები უკვე დასაგრენი აქვს, თითონ-კი ქოსაა; იღებს მაკრატელს და ჰკრეჭს უღვაშებს, რასაც ცუდი შედეგი მოსდევს: დაინახავს თუ არა ამისთანა ადამაშფოთებელ სისამაგლეს დედიკო, უჯავრდება და ეძუქრება, რომ საბავშვო ბაღში აღარ მიაბარებს. შალიკო ერთხელ კიდევ რწმუნდება, რომ ეს საბავშვო ბაღი მეტად კარგი რამ არის, სამოთხეა ნამდვილი, როგორც უფროსები იტყვიან სოღმე, თორემ დედიკო ესე არ დაეძუქრებოდა.

შალიკოს სულით და გულით უნდა მოიქცეს ისე, როგორც შეჭყერის ჰევიან ახალგაზდას.—ხუთი წლის ეძაწვილი ხომ უკვე ახალგაზდაა,—მაგრამ რაღაც უსილავი ძალა ისევ

ძველ გზასე აუენებს. საცდურიც შორს არ არის: გიშერას მოსდის ჯავრი, რომ შალიკო მარტო ციცუნისათან ერთობა, ამიტომაც ივიწეებს მის ბოროტობას და მიუჯდება. ცელქს მობესრება უკვე ჰატარა სასოგადოება და სწადია როგორმე შეუერთდეს გაბუტულ გიშერას, რისთვისაც დიდი ფიქრი არ არის საჭირო: შალიკო ციცას შარს მოსდებს, ვითომ და მან მოიპარა გიშერასთვის შენახული შემწვარი, გემრიელი ძეხვი. მართალია, ამათ ერთხმად გადასწყვიტეს არ აჭევენ შალიკოს ჭორებს და ტკბილად იცხოვრონ ერთ ჭერ ქვეშ, მაგრამ მაინც ივიწეებენ ამ დადგენილებას; ახლაც ვერ შეატყვეს შალიკოს ავაზაკური განზრახვა, სჯერათ მისი სიტყვები, როგორც წმინდა ჭეშმარიტება, და თათებით უმტკიცებენ ერთმანეთს თავ-თავიანთ სიძართლეს. ამ დროს იმათ ჭეხვთ მხოლოდ ერთი სწორი მსაჯული—ვასიკო. ამას უკვე გამოცდილი აქვს თავისი წიხლების ძალა, როგორც ერთადერთი საკულისხმო სასჯელი; გამოქნილი ციცა დროზე უჩვენებს მტერს სურგსა და იძალება საწოლ-ქვეშ; საბრძოლო და შტერმა გიშერამ-კი უნდა ითმინოს გმირულად ვასიკოს წიხლები, რომელსაც არა ერთხელ აუწყმუტუნებია სოფელში მკელი-ჭამია ვეებერთელა მური.

ამ სწრაფი და სწორი კასამართლების შემდეგ ვასიკო ხელთ იგდებს შალიკოს და ხდის ტანსაცმელს: ახლა-კი ვასიკო ზის ბრალდებულთა სეამზე; რადგანაც მან შეუძალა სიამოვნება და აღარ დააცალა უფასო წარმოდგენის გათავება, შალიკო სწვდება ვასიკოს თმებში და მხად არის სამუდამოდ გამოასაღბოს მშვენიერ ქოხორს. ამ დროს შალიკოს აგონდება, რომ ახლა მას სიციყე აღარ უხდება, მაგრამ რას იზამს: წარსულს ვერ დააბრუნებს, და ეს ჭკვრის უსახდურო ბოდმას...

ჩაიძინა, როგორც იყო. მას ესიზმრება ახლა თვით დაბადების დღე. ნაცნობები და ნათესავები მოდიან მოსალოცად. შალიკომ იცის, რომ ახლა მას აღარ შეჭყერის სათამაშოები, მაგრამ წინანდებურად, სიამოვნებით ღებულობს, ზირიქით საუვედურსადაც უცნაურობს დეიდა სოფიოს, რად მომიტანე რაღაც უბრალო სის მსერსავი დათვი და გლეხიო. შალიკომ უკვე იცის, რომ შეუძლებელია ასეთი განწყობილება დათვისა და ადამიანს შორის, მაგრამ ახლა არავითარ უურადღებსა არ აქცევს ამას: მას სწეინს, რომ ასეთი უბრალო სათამაშო აკადრბ დეიდამ, ბიძია დათას კიდევ გადაუგდო უკან მშვენიერი ქართული ძველი ანდასების ლოტო და მოითხოვა მის მაგიერ ჭეივანა ბუპტები ეშმაკების სახეებით, თუძცა დაჭზირდა— დღეიდან ჭკვიანად ვიქნებო...

ოფლში იწურება შალიკო; სირცხვილისაგან აღარ იცის, როგორ ეხვენოს დედიკოს; იცის, რომ სამუდამოდ გაძოყთსოვება თავის ოცნების,—საბავშვო ბაღსა,— მაგრამ რაღაც აცდენს მას...

III

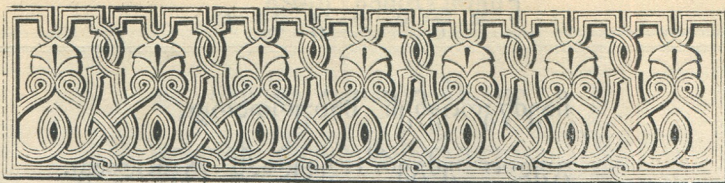
დილის ექვსი საათია. მამლებმა—სინათლის გზირებმა—თავისუფლად ამოისუნთქეს: მოიძორეს თავისი მოვალეობა, რომელიც გახადა ივინი ადამიანის სამარადისო მონებად. მართალია, ჯერ ადრეა, მაგრამ ცა მსიარულადაა: ერთი ბეწო ღრუბლის ბუღუღიდაცკი არ ანაოჭებს მის საღისიან სახეს; იმის სივრცეში არ მოჩანს არც ერთი ღამის მეგობარი — ვარსკვლავი: დაქანცულნი — მისცემიან ტკბილ მიღს, რათა სელახლა გაღვიძებისას დაამშვენონ ცა თავისი ზაწია სხივებით. ახლად ამდგარი მზე სცდილობს თავისი მწვაზი თვალთ დაბთბოს და დაამშვენოს არე-მარე; მისი სხი-

უები ჯერ-ჯერობით მკრთალია; მნათობი გრძნობს, რომ ბავშვი დიდი თაყვანის-მცემელია მზისა, ამიტომაც კაი თვალთ უცქერის მას. ეწვია შალიკოს ოთახში და მხარულად ათამაშებს თავის ოქროსფერ სხივებს მის ნამძინარეკ სახეზე.

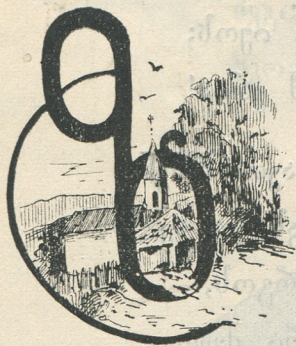
— ადუ, შალიკო, გაიღვიძე, გენაცვალოს დედა; გათენდა შენი ბედნიერების დღე: დღეიდან შენ ივლი საბავშო ბაღში.

დავ. კოლხანაძე.

ზარს ჩამოჰკრეს.

ზარს ჩამოჰკრეს... შევირდები
სკოლის ეზოს მოეფინა,
გასაღისდა არე-ძარე,
მათი სძა როდ მოისძინა.

ეველას ტუჩსე დიმილი კრთის
ვით მზის შუეი დილით ტბაზე;
რბიან, სტიან, კისკისობენ,
იმღერიან სსვა-სსვა სძაზე.

აისროლეს ცაში ბურთი,
თან უშვერენ ძაღლა ხელებს...
ვნახოთ აბა ვინ დაიჭერს!
ვნახოთ თავეს ვინ ისახელებს!

აჭა, მოჰქრის ბურთი ქვევით,
ძიატოვა ლაუვარდი ცა;
გაექანა მისკენ შაღვა,
შესტა მარდად, სელი სტაცა!

მთელი რიცხვი შევირდების
შეძევს გაჭეო ორ ნაწილად;

ჩაემწკრივნენ საბურთაოდ,
გული უბგერს ეველას ტკბილად.

—ჯერ ხელბურთი!*)—ევირის შალვა,
და შემდეგი ფესგაკვრია;
ჩვენი ლელო ცაცხვთან იეოს;
თქვენი-კი იქ, ქვა რომ ღრია!

კარგი... კარგი... დაუთანხმენ
და ბურთს გაჭკრეს ცოცხლად სელი;
ეველას უნდა ბურთი ერგოს,
ეველა დახტის, როგორც შველი.

აქეთ ვასო! აქეთ ბურთი!
ნიკო!.. ნიკო!.. ზეტრე!.. ილო!
ცაცხვისაგენ მივაძალოთ!
ჰო, ჰო, ეგრე!... ლელო! ლელო!...

შემდეგ იწეეს ფესგაკვრია:
მიხტის ბურთი, მისდევს ვანო;
თან იძახის: „აბა ნახეთ,
თუ ლელო არ გაუიტანო!“

ლელო მრავლად გაიტანეს,
შეაჯერეს თამაშს გული;

*) ხელბურთი და ფესგაკვრია—ბურთის თამაშია; პირველის დროს, ხელბურთის დროს ბურთს ხელში ესვრიან ერთი მეორეს; ხოლო ფესგაკვრიას დროს ბურთის ხელში აღება აკრძალულია, მხოლოდ ფეხი უნდა გაჰყარა ბურთს.

და სასესე უთამაშებს
ეველას შეგება-სინარული.

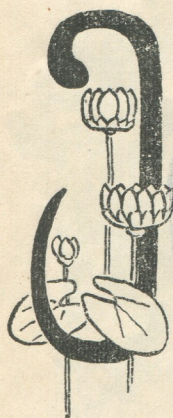
ზარს ჩამოჭერეს... და სკოლაში
ეველამ ცოცხლად შეირბინა,
შეგირდების ხმა არ ისმის,
სკოლის ეზომც მოიწუნა.

ი. სინარულიძე.

მეჩუღე და მაიმუნები.

რთი ღარიბი მეჩუღე ტეეში მიდიოდა. სიცხე-
ზაზანაქება იყო. რადგან სოფელი, საცა ქუ-
დები უნდა გაეუდნა, შორს იყო, სთქვა: მოდი,
ცოტას დავისვენებო. მოძებნა ჩრდილი და წა-
მოწვა. ტომარა, ქუდებით სავსე, გვერდით დაი-
დო. მეჩუღე გადაბრუნდ-გადმობრუნდა, მერე ისევ
გულ-აღმა დაწვა, ქუდი წინ წამოიწია და ჩაე-
ძინა.

ტეე მაიმუნებით სავსე იყო. მაიმუნები გაკვირვებით უუ-
რებდნენ მეჩუღეს სამსადის და გაინახნენ.

როცა გამოეღვიძა და მიიხედ-მოიხედა, სასტად დარჩა:
ქუდები აღარსად იყო. ტომარა სულ დაეცარიელებინა ვიღა-
ცას. აქეთ მიდგა, იქით მიდგა: ვერ იქნა, ვერ იპოვნა.

დაიწყო ჩვენმა მეჩუღემ ტირილი: ვაიბე, რაღა მეშველე-
ბა! ცოლშვილს რაღა უნდა ვაჭამო... და წაიძინა თავში
ხელები. ამავე დროს მოესმა რაღაც უცნაური ხმა: თითქოს
ვიღაცამ თავში ხელები წაიძინა, სწორედ ისე, როგორც თვი-

თონ იცოდა. ერთხელ მოესმა ეს ხმა, მოესმა კიდევ მეორედ და მესამედ. უკვირს, უკვირს ღარბი მექუდეს.

მიიხედ-მოიხედა, აიხედა სევით და რა დანახა? — თურმე, ნუ-იტყვიტ, მაიმუნებს მოუპარავთ იმის ქუდები და ზოგს ერთი, ზოგს რამდენიმე ერთად დაუხურავს მოსვლელი თაყსე.

— მომეცით ჩემი ქუდები, თქვე ურჯულოებო! — უკვირის მექუდე.

მაიმუნებს აბა რა ესმით.

— მომეცით ქუდებიო!

უღერებს პუშტს; მაიმუნებიც პუშტს უღერებენ. დაუუვირებს მექუდე; მაიმუნებიც კიუინას დასცემენ. მექუდემ ქვა ესროლა, მხოლოდ ერთი ქვა; მაიმუნებმა რაც იმ ხეს წაბლი ესხა, სულ თაყსე ჩამოაუარეს.

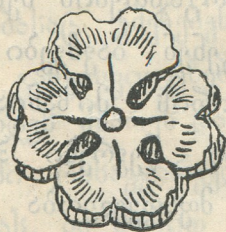
ცხარობს მექუდე, მაგრამ მაიმუნები ქუდებს არ ამღევენ.

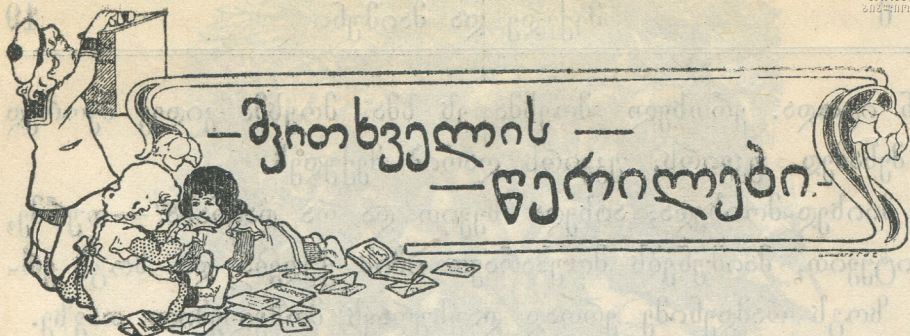
მექუდემ სიბრაზისაგან ქუდი მოიხადა და ძირს დაასეთქა: — აი თქვე სამაგლებო!

დანიახეს თუ არა ეს მაიმუნებმა, ეველამ უცებ მოიხადა ქუდი და ღონივრად დედამიწასე დაასეთქა.

გახარებულმა და გაკვირვებულმა მექუდემ საჩქაროდ აკრიფა ქუდები და გზას გაუდგა.

გ. ჯა—რი.

წერილი რედაქციის მიმართ.

ბ. ნო რედაქტორო.

უმორჩილესად გთხოვთ მე და ჩემი მეგობარი ჩაკვწერთ ფრინველთა დამცველ საზოგადოების წევრებად და ვუიცავთ, რომ ეველა ზირობებს საფსებით შევასრულებთ.

ტფილისის ქართულ გიმ. II პარ. კლასის მოწაფენი
მ. ნასიძე და ლ. მაღალაშვილი.

რედაქციისაკან.

რედაქცია სიამოვნებით ბეჭდავს მ. ნასიძისა და ლ. მაღალაშვილის წერილს. შარმან ჩვენ გვეკონდა დასტამბული ფრინველთა დამცველ საზოგადოების შესახებ წერილი. ამნაირ საზოგადოებას შეადგენენ ბავშვები და ჭეჭიან „მაისის კავშირი.“ მაისის კავშირის მიზანია ფრინველთა დაცვა-მფარველობა. ამ კავშირის წევრები ზირობას სდებენ ერთმანეთთან ეოველნაირი მფარველობა გაუწიონ ფრინველთ: არ დახოცონ, ბუდეები არ ჩამოუშალონ, კვერცხები არ დაუმტვრიონ, ბარტყები არ ამოუსხან. სამთარში ცდილობენ შიძშილმა არ შეაწუხოს და არ დაიხოცნენ; ამ მიზ-

ნით უძარტავენ სასადილოებს. ერთ ამგვარ სასადილოს სურათს ვბეჭდავთ აქვე. ეს სურათი შარშანაც იყო დაბეჭდილი, მაგრამ ახალ ხელის მომწერლებს არ უნახავთ. როგორც სურათზე სჩანს, გადსურულ ბოძს ფიცარი აქვს მიკრული და მოკავშირენი ფრინველებს საკენკს უწვრიან.

სოგიერთ ადგილას, სადაც ტყეებსა სჭრიან, საგანგებოდ დიდ, ხის მსგავს შენობასაც უძენებენ, მრავალი შესავალ-გასავალით, გადაკედლულ განყოფილებებით, რომ ფრინველი არ გადაშენდეს, არ მოშორდეს მხარეს და გაუადვილდეს მოძენება. ამისთანა რთულ საქმეში რასაკვირველია მოზრდილებიც ღებულობენ მონაწილეობას. ამ მხრით შესანიშნავია ცხოველთა და ფრინველთა მეგობრის ამერიკელ მწერლის სექტონ ტომპსონის „ფრინველთა სასტუმრო“, სადაც რამდენსამე ათას ფრინველს შეუძლიან თავი შეაფაროს.

ამის შესახებ ჩვენ გვექნება საუბარი შემდეგ. ახლა დაუბრუნდეთ ისევ „მაისის კავშირებს.“ სხვა ქვეყნებში ეს კავშირები გავრცელებულია. კავშირის ეველა წევრები განსაკუთრებულ ნიშანს, „მოწინავე მერცხალს,“ ატარებენ, და ამ ნიშნით ეველა ქვეყნის მოკავშირენი ერთმანეთს იცნობენ. ჩვენში ჯერ-ჯერობით მხოლოდ სოფ. კიცხში დაარსდა მაისის კავშირი, რომელიც მესდგება ასი ბავშვისაგან. აი რას სწერს იქაური სკოლის მასწავლებელი ბ. სავლე აბულაძე „განათლებაში:“ „აგერ რამდენიმე თვეა, რაც კიცხის კავშირი დაარსდა და არ ეოფილა მაგალითი, რომ კავშირის რომელიმე წევრს ფრინველი დაეჭიროს ან მოეკლას. ზღ-იქით—უსიამოვნებისა და აღშფოთების ნაოჭი გადაკლთ სოღმე შუბლზე, ჩიტის მოსაკლავად გასროლილ თოფის ხმას რომ გაიგონებენო. ბავშვები სრულიად გამოიცვალნენ: წინად თუ ჩიტების დევნაში აღამებდნენ, ახლა ეველას არწმუნებენ, ჩიტს ხელი არ უნდა ასლოთო.“

იმავე ბ. სავლე აბულაძის სიტყვით დიდი გავლენა იქონიეს მოკავშირეებმა ერთ ჩიტების მკლევტავ ხნიერ მონადირეზე; ბავშვების კეთილ სიტყვას გულის-ხმაში ჩაუკდია ის, თოფისათვის თავი დაუწებებია და ხელი აუღია ნადირობაზე.

ტფილისში ჯერ არ არსებობს ამნაირი სასოგადოება, მაგრამ, თუ ნასიმესა და მაღალაშვილს ამხანაგები გამოუხდებიან, შეიძლება ტფილისშიც დაარსდეს. რედაქცია მიიღებს საჭირო ზომებს და დიდის სიამოვნებით გაუწევს ხელმძღვანელობას. ამ რამდენიმე თვის წინად ჩვენ კიდევაც გამოვიწერეთ კავშირის ნიშანის ნიჟუში. როგორც მოგვივა, აქაც გავაკეთებინებთ და ეველა მოკავშირეთ შეუძლიათ შეიძინონ.

შ ა რ ა ლ ა.

(წარმოდგენილი პ. ნიორაძისაგან).

რაც გვაძლევს ძვირფასს მასწავლას,
სახლებს საშენებელსა,
და ან თოვლიან სამთარში
ბუხრისა დამშვენებელსა,
მას მიუმატე ის სიტყვა,
რაც ჩქარსე უსწრაფესია,
და თქვენ მიიღებთ მუხვე სილს—
სსხვებსედა უადრესია.

არითმეტიკული ამოცანა.

(წარმოდგენილი კ. დარაშვილის-მიერ).

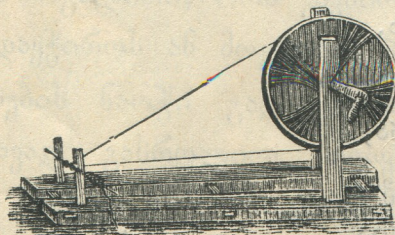
ჩვენ გვაქვს შემდეგი რიცხვები: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 და 12. აგრეთვე გვაქვს ამნაირი ნახატი უჯრები,

= როგორც აქ არის ნახვენები:
= მოათავსეთ ეს რიცხვები ამ უჯრებში ისე, რომ
= შეერთებულ ორი რიცხვისაგან განსე ექვსივე
= ერთნაირი ჯამი გამოვიდეს. და აგრეთვე სიგძე-
= სეც ექვსი რიცხვისაგან ორივე ერთნაირი ჯამი
= გამოვიდეს.

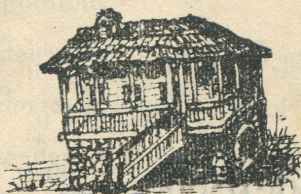
კ ე ბ უ ლ ი.

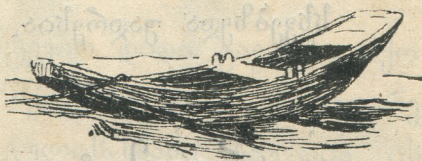
რეპ " — რ

რეპ " რ

რეპ

"

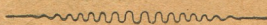
" 20 " 3
რ

„ნაკადული“-ს რედაქციაში

და

წერაკითხვის სასოგადოების წიგნის მაღაზიაში იყიდება
შემდეგი წიგნები:

- 1) **ტომის თავგადასავალი**,—თხზ. მარკ ტვენისა, ფასი. 50 კ.
- 2) **რას გვიამბობს ოთახი**,—თხზ. ავენარიუსისა, ფასი. 20 კ.
- 3) **დასურათებული ასაწყობი ანბანი**,—ფასი. . . . 1 20 კ
- 4) **სკრუჯი და მარლი**,—საშობაო მოთხრობა, ჩარლზ დიკენსისა, თარგმანი ნინო ნაკაშიძისა, ფასი . 25 კ.
- 5) **დასურათებული საყმაწვილო მოთხრობები** ჰ. ჯ. ანდერსენისა, ერ. სეტ. ტომპსონისა, გ. ინსაინისა და რ. კიბლინგისა, ფასი 30 კ.
- 6) **ბავშვობა და სიურმე**,—მოთხრობა ლევ ტოლსტოისა, თარგმ. ნინო ნაკაშიძისა, ფასი 60 კ.
- 7) **ორი მხატვარი**,—თარგმანი დ. ავალიანისა, ფასი . 15 კ.
- 8) **სამშობლო ბუნების სარკე**, დასურათებული საყმაწვილო მოთხრობები,—ივანე ელიაშვილისა, ფასი. 30 კ.
- 9) **ამხ. „ცისკრის“ გამოცემა**,—ლევ ტოლსტოის მოთხრობები, ფასი 5 კ.
- 10) **შობა**, მოთხრობა გურიის ცხოვრებიდან, — ნინო ნაკაშიძისა, ფასი 5 კ.
- 11) **ახალგაზრდა მეფის სიზმარი და დევი—ეგოისტი**, ორი მოთხრობა ოსკარ უაილდისა, თარგმ. ივ. მაჭავარიანისა, ფასი 5 კ.
- 12) **სამშობლო ბუნების სარკე**,—ივ. ელიაშვილისა, ფ. 30 კ.

1913 წ. მიიღება ხელის მოწერა

დასურბათებულ საუქმწვილო ჟურნალ

„ნაკადულ“-ზე

◆ წელიწადი მმცხრე ◆

ჟურნალი გამოვა ჩვეულებრივი პროგრამით, საგანგებოდ არ-
ჩეულ სარედაქციო კომისიის ხელმძღვანელობით; მონაწილე-
ობას ღებულობენ ჩვენი ცნობილი მწერლები ღ პედაგოგები.

წლიურად ხელის მომწერლებს მიეცემათ:

24 წიგნი „ნაკადულისა“ **12** წიგნი „ნაკადულისა“
მცირე წლოვანთათვის. მოზრდილთათვის.

1913 წელს წლიური ხელის მომწერნი ორივე გამოცემისა სა-
ჩუქრად მიიღებენ ამერიკელ მწერალ ქალის ჰარიეტ ბიჩერ
სტოუს რომანს ზანგთა განთავისუფლების დროიდან, „ბი-
ძია თომას ქონი“-ს სრულ თარგმანს. წიგნში იქნება 80-ზე
მეტე სურათი და ჩართული იქნება ავტორის სურათი და
ბიოგრაფია.

თარგმანის რედაქცია და ინგლისურ დედანთან შედარება იკი-
სრა ილია ნაკაშიძემ.

ფასი ჟურნალისა: წლიურად ორივე გამოცემა—**5** მ. ნა-
ხევარ წლით—**3** მან., ცალკ-ცალკე მცირე წლოვანთათვის
24 წიგნი—**3** მან., მოზრდილთათვის **12** წიგნი—**3** მან.
ფულის შემოტანა შეიძლება ნაწილ-ნაწილადაც.

ხელის მოწერა შეიძლება

ტფილ-სში—„ნაკადულის“ რედაქციაში, ზუბადაშვილის სახ.,
გოფოკინ. ზრ. № 8. Редакция „Накадули“, Головинский
пр., № 8, და წერა-კითხვის საზოგადოების წიგნის მაღაზიაში, სასა-
ხლის ქუჩა. ქუთაისში—ისიდორე კვიტარძისთან, მ. ყაუხჩიშვი-
ლთან და თ. მთავარიშვილთან. სამტრედიისში—ივანე გლადკოვ-
თან და ვლ. ნაცვალაძისთან. ფოთში—თეოფილე კანდელაკთან.
ბათომში—კნ. სოფიო ნაკაშიძისთან, ტრაფიკიმ ინასარიძისთან და
ანასტასია ღომინაძისთან. ოზურგეთში ღ ლანჩხუთში—ღეო იმ-
ნაძისთან. თელავში—ვანო ზაატაშვილთან. ახალ-ციხეში—კონ-
სტანტინე გვარამაძისთან. ბაქოში—ვასილ ახვლედიანთან, ნინო
გელაშვილთან და ივანე ელიაშვილთან. გორში—ნინო ღომეშვილთან
და ქეთევან ჯავახიშვილთან. სოხუმში—კნ. მარამ ანჩაბაძისთან.
ქიათურაში—ივანე გომეზაურთან. განჯაში—ბ. ამბოქაძისთან.
ერევანში—კ. ღდიშარიასთან. სიღნაღში—ნ. ახმეტელაშვილთან.
ყარსში—ივ. საათაშვილთან. აღექსანდროპოლში—ს. შატბე-
რაშვილთან. როსტოვში—მ. კლიმაშვილთან.

რედაქტორი ნინო ნაკაშიძე.

გამომცემელი თავ. პავლე იოსების-ძე თუმანიშვილი.